

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	42-26/304230
Otsuse kuupäev	27.03.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	AS-i Infragate Eesti vaidlustus AKTSIASELTS-i TALLINNA VESI riigihankes „Räägu tänava (Mustamäe tee-Käo tn) veetorstike rekonstrueerimise projekteerimine“ (viitenumber 304230) AS-i Infragate Eesti kõrvaldamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, AS Infragate Eesti, esindaja vandeadvokaat Mart Parind Hankija, AKTSIASELTS TALLINNA VESI, esindaja Laura Vahtramäe
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg 3 alusel

- Jätta AS-i Infragate Eesti vaidlustus rahuldamata.**
- Jätta AS-i Infragate Eesti vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 16.01.2026 avaldas AKTSIASELTS TALLINNA VESI (edaspidi Hankija) riigihangete registris nn väikehankena läbi viidava riigihanke „Räägu tänava (Mustamäe tee-Käo tn) veetorstike rekonstrueerimise projekteerimine“ (viitenumber 304230) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

¹ riigihangete seadus

2. 26.02.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) AS-i Infragate Eesti (edaspidi Vaidlustaja) vaidlustus Riigihankes.

26.02.2026 kirjaga nr 12.2-10/42 tagastas vaidlustuskomisjon vaidlustuse puuduste kõrvaldamiseks. Vaidlustaja kõrvaldas puudused tähtaegselt (sh esitas uue vaidlustuse tervikteksti) ja taotleb enda kõrvaldamise otsuse kehtetuks tunnistamist (19.02.2026 protokoll nr 139/25).

3. Vaidlustuskomisjon teatas 09.03.2026 kirjaga nr 12.2-10/42 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 12.03.2026 ja neile vastamiseks 17.03.2026.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ja menetluskulude välja mõistmise taotluse Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **AS Infragate Eesti**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. 19.02.2026 protokollis nr 139/25 (edaspidi Protokoll) toodud põhjenduste kohaselt on Vaidlustaja Riigihankest kõrvaldatud viitega RHS § 95 lg 4 p-le 8 tuginevale kõrvaldamise alusele. RHS § 95 lg 4 p 8 näol on tegemist RHS II ptk-i sättega, mis ei kohaldu vaikimisi väikehangetes. Hankija on kõrvaldamise aluste juures viidanud RHS § 95 lg 4 p-le 8. Kui Hankija on otsustanud väikehankes juhinduda mõnest RHS II ptk-i sättest, muudab ta ka nende sätete sisu ja neid tõlgendava vaidlustus- ja kohtupraktika endale siduvaks.

Antud juhul ei ole RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamise eeltingimused täidetud. See on vaidlusaluse otsuse sisuline viga. Otsuse vormiline viga on puudulik põhjendamine.

4.2. RHS § 95 lg 4 p-le 8 rajaneva pakkuja kõrvaldamise otsuse põhjendamise standard on kõrge. Hankija peab andma „*selged, täpsed ja küllaldased põhjendused, mis seovad konkreetsed faktilised asjaolud kohaldatava õigusnormiga*“.²

Euroopa Kohus on RHS § 95 lg 4 p 8 aluseks oleva direktiivi 2014/24 art 57 lg 4 p „g“ osas selgitanud, et hankija peab hoolikalt analüüsima iga talle teadaolevat pakkuja varasemat rikkumist.³ Kaalutlusõiguse teostamisest loobumine on õigusvastane. Riigikohus on selgitanud, et hankija peab oma kaalutlusõigust ka realselt teostama.⁴

4.3. Hankija on tuginenud Vaidlustaja kõrvaldamisel kahele episoodile:

- i. Transpordiameti episood: leppetrahvi nõue töövõtulepingus nr 3.2-3/22/1989-1 „Riigitee 15124 Kapu – Rakke – Paasvere km 12,0-14,4 Rakke aleviku lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine“;

² VAKOo 33-19/203234, p 17; 145-19/210602, p 12; 14-20/216386, p 17.

³ EKo C-267/18, p-d 25–29.

⁴ RKKHo 3-3-1-52-02, p 11.

- II. Hankija episood: poolte kokkuleppel lõpetatud töövõtuleping nr 11880 „Räägu tänava (Mustamäe tee -Käo tn) veetorustike rekonstrueerimise projekteerimine“.

Hankija toob Protokollis p-s 2.4 välja, et „on analüüsinud järgmisi lepinguid, mille tulemusena on jõudnud otsusele, et pakkujad on oluliselt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud ja makstud leppetrahvi“.

Vastav analüüs Protokollis sisuliselt puudub. Kogumis sisaldab Protokoll olukorrajeldust, mitte sisulist hinnangut Vaidlustaja eelnevale tegevusele. Protokollis on küll loetletud kaks episoodi ning Hankija on deklareerinud, et „rikkumised on lepingu seisukohast keske tähendusega kohustused“ ja „tähtaeg on hankija jaoks oluline lepingu tingimus“. Protokollist ei nähtu aga Hankija kaalutlusi, millest lähtudes ta Vaidlustaja kõrvaldas, sh ei ole esitatud põhjendusi ega kaalutlusi, miks Vaidlustaja on Hankija jaoks niivõrd ebausaldusväärne, et hankelepingu sõlmimine temaga on välistatud.

4.4. Tulenevalt pikaajalisest kohtupraktikast ei saa Hankija olla automaatselt seotud teise hankija antud hinnanguga pakkujate poolt hankelepingu täitmisele ja hankija peab andma pakkujale võimaluse esitada riigihangete registris (edaspidi RHR) esitatud andmete ümberlükkamiseks omapoolsed selgitused ja tõendid.⁵ Protokollist ei nähtu, et Hankija oleks pöördunud selgituste saamiseks Vaidlustaja poole. Vastupidiselt, Protokollist nähtub, et Hankija on teinud otsuse üksnes RHR-i kande alusel.

4.5. Hankijal tulnuks kindlaks teha see, kas esinesid nt rikkumisi õigustavad asjaolud. VÕS § 101 lg 3 järgi ei saa võlgniku vastu õiguskaitsevahendeid kohaldada, kui rikkumine tuleneb võlausaldajast või tema riskist, ning üldjuhul ei ole ka RHS § 95 lg 4 p 8 mõttes proportsionaalne pidada oluliseks rikkumist, mis on VÕS § 103 alusel vabandata, sest selline rikkumine ei sea kahtluse alla ettevõtja usaldusväärset tulevast hankelepingute täitmisel.

Kui Hankija oleks soovinud Transpordiameti episoodi sisuliselt selgitada, pidanuks ta pöörduma Vaidlustaja poole, mille tulemusel oleks talle teada, et rikkumine on vaidlustatud ning et asjaolud ei ole nii üheselt selged nagu RHR-i märges viitab.

4.6. Transpordiametiga sõlmitud töövõtuleping nr 3.2-3/22/1989-1

Vaidlustaja on sõlminud Transpordiametiga riigihanke „Riigitee 15124 Kapu – Rakke – Paasvere km 12,0-14,4 Rakke aleviku lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine“ (viitenumber 252398) tulemusel töövõtulepingu. Transpordiamet on teinud RHR-i märges rikkumise kohta.

4.6.1. RHR-is küsimusele, kas nõue on vaidlustatud, on Transpordiamet vastanud eitavalt. See vastus on väär. RHR-is küsitud teabe nõude „vaidlustamise“ kohta ei puuduta üksnes hagiavaldusega kohtusse pöördumist. Nimelt on vastava infovälja aluseks RHS § 83 lg 7¹ teine lause, mis näeb ette järgmist: „Hankija nõude vaidlustamise korral lisab ta vastava teabe kümne päeva jooksul nõude vaidlustamisest arvates.“ Sätte jõustus sellisel kujul RHS-i 01.06.2022 muudatustega ning asjaomase seaduseelnõu (491 SE, Riigikogu XIV koosseis) seletuskiri seletab sätte mõtte ja tegeliku sisu lahti järgmiselt „Samas tuleb silmas pidada, et

⁵ EKo C-41/18, p 32; C-267/18, p 27, TlnRnKo 3-20-80, p 23.

*nõude vaidlustamine ei tähenda tingimata hagi esitamise fakti, vaid vaidlustamismärke tegemiseks registris piisab ka ettevõtjapoolse vastuväite esitamisest hankijale endale.*⁶

Kuivõrd Vaidlustaja on väidetava rikkumise osas esitanud oma vastuväited ja selgitused (vt lisa 1), tulnuks Transpordiametil vastata küsimusele, kas nõue on vaidlustatud, jaatavalt.

Vaidlustaja peab vajalikuks rõhutada, et ta juhtis vastuväidetes mh Transpordiameti tähelepanu asjaolule, et VÕS § 101 lg 3 kohaselt on välistatud tellija õigus nõuda leppetrahvi ajavahemiku eest, mil tellija keeldus põhjendamatult vastu võtmast töö osa nr 9, milles ei esinenud olulisi puudusi.⁷

4.6.2. Tulenevalt RHS § 95 lg 4 p 8 seotusest ettevõtja usaldusvääruse hindamisega peab hankija vaidlustuskomisjoni praktika järgi hindama, kas varasem hankelepingu rikkumine on seostatav käimasoleva riigihankega, nii et varasem minetus võiks tõepoolest põhjustada riski, et ettevõtja ei täida sõlmitavat hankelepingut nõuetekohaselt.⁸ Transpordiameti ja Hankija hankelepingud on oma olemuselt sedavõrd erinevad, et neid ei saa Vaidlustaja usaldusvääruse hindamisel omavahel võrrelda. Transpordiameti lepingu esemeks oli maantee rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine, samas kui Hankija hangitav teenus hõlmab vee- ja kanalisatsioonitorustiku asendamist ning sademevee torustiku projekteerimist. Teisisõnu puudub piisav mõtteline seos varasema rikkumise ja Hankijaga sõlmitava lepingu eeldusliku nõuetekohase täitmise osas.

4.7. Hankijaga sõlmitud töövõtuleping nr 11880

Hankija tugineb Vaidlustaja ja Hankija vahel riigihanke „Räägu tänava (Mustamäe tee -Käo tn) veetorustike rekonstrueerimise projekteerimine“ (viitenumber 286529) tulemusel sõlmitud töövõtuleping.

Antud leping lõpetati poolte kokkuleppel (lisa 2). Ainuüksi see on piisav argument, miks ei ole täidetud RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamise eeldused. Nimelt nõuab RHS § 95 lg 4 p 8 tingimata pakkuja suhtes mõne õiguskaitsevahendi rakendamist, ent käesoleval juhul ei toimunud lepingu ühepoolset ülesütlemist rikkumise tõttu, vaid leping lõpetati poolte kokkuleppel. Poolte kokkulepe on olemuslikult kompromiss, mis tähendab, et pooled tegid vastastikuseid järeleandmisi ning loobusid nõuetest.

Hankija ei ole Protokollis põhjendanud, kuidas poolte kokkuleppel lõpetatud töövõtuleping vastab RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseisulistele tunnustele ega miks selline episood muudab Vaidlustaja ebausaldusväärseks. Selline lähenemine kujutab endast kaalutusõiguse formaalset, mitte sisulist teostamist ning on seetõttu õigusvastane.

4.8. Hankija hankepraktika on selles vallas ebaühtlane. Kui Riigihankes on Vaidlustaja varasemad tegemised Hankijat raskelt häirinud, siis nt lihthankes viitenumbriga 304193 võttis Hankija 16.02.2026 vastu otsuse, millega tunnistas Vaidlustaja pakkumuse edukaks ning jättis Vaidlustaja lihthankemenetlusest kõrvaldamata.

⁶ Seletuskirjas lk 17, kättesaadav siit: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/b533be92-b5d8-47fc-a71dfec84a786aa0/riigihangete-seaduse-muutmise-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus/>

⁷ Vt Lisa 1 „Leppetrahvi nõude vastuväide Transpordiametile“, p 13

⁸ M. Parind. RHS § 95 komm 78. – M. A. Simovart, M. Parind, E. Fels (koost). Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Juura 2025.

4.9. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

4.9.1. Asjaolu, et vaidlusaluses otsuses on *copy-paste* laadis loetletud kaks episoodi ning täienduseks lisatud seisukohad nagu „*rikkunud on lepingute olulist tingimust*“ ja „*tähtaeg on hankija jaoks oluline lepingu tingimus*“ ei tähenda veel seda, et otsus kajastaks jälgitavalt Hankija siseveendumuse kujunemist või näitaks, et Hankija oleks asjaolusid sisuliselt analüüsinud. Hankija tegevus viitab pigem formaalsele konstateerimisele kui põhjendatud kaalutusotsuse tegemisele.

Ühtlasi, kui kaalutusotsus puudutab varasema hankelepingu rikkumist, peab Hankija hindama ja põhjendama „*iga konkreetse rikkumise kaupa, kas rikkunud tingimust saab pidada vastavas lepingus oluliseks ja kas rikkumine oli oluline või pidev*“.⁹ Kahetsusväärset on Hankija sellest kohustusest loobunud ning piirdunud mõlema episoodi puhul üksnes koondhinnanguga, et „*tähtaeg on hankija jaoks oluline lepingu tingimus*“.

Otsuses puudub iseseisev analüüs selle kohta, millised asjaolud konkreetsel juhul rikkumise olulisust kinnitavad ning kuidas need mõjutavad Hankija järeldusi. Sellise põhjenduse puudumise tõttu põhineb Hankija otsus mõlema episoodi osas valel faktidel ning asjakohatutel kaalutlustel.

4.9.2. Transpordiametiga sõlmitud töövõtuleping nr 3.2-3/22/1989-1

4.9.2.1. Hankija vastusest nähtub, et ta pöördus Transpordiameti poole töövõtulepingu nr 3.2-3/22/1989-1 täitmise kohta teabe saamiseks alles 04.03.2026.¹⁰ Teisisõnu hakkas Hankija vastava episoodi kohta teavet koguma alles vaidlustusmenetluses, mitte aga Riigihankes kõrvaldamise aluste kontrollimise käigus. Kohtupraktika kohaselt tulnuks Hankijal enne Vaidlustaja suhtes negatiivse sisuga otsuse tegemist anda Vaidlustajale võimalus esitada RHR-is esitatud andmete ümberlukkamiseks omapoolsed selgitused ja tõendid.¹¹ Juba ainuüksi asjaolu, et Hankija ei andnud Vaidlustajale võimalust selgituste esitamiseks ning asus tõendeid koguma alles vaidlustusmenetluses, on piisav alus lugeda Hankija otsus õigusvastaseks.

Kuivõrd Hankija selgitustest nähtub, et ta ei ole Transpordiameti rikkumiskande aluseks olevaid faktilisi asjaolusid sisuliselt kontrollinud ega hinnanud nende mõju Vaidlustaja usaldusväarsusele, on Hankija otsus juba ainuüksi sisulise analüüsi puudumise tõttu põhjendamata, läbipaistmatu ja kontrollimatu ning seetõttu vastuolus RHS § 3 p-ga 1.¹²

4.9.2.2. Vaidlustaja Riigihankest kõrvaldamise otsus põhineb vääral infol, kuna Transpordiameti poolt rikkumiskandes esitatud teave ei vasta mitmes aspektis tegelikkusele ja on esitatud viisil, mis ei kajasta vastava episoodi tegelikke asjaolusid.

Esimene väärinfo on eitav vastus küsimusele „*kas hankija nõue on vaidlustatud*“. Nimelt, pärast seda, kui Transpordiamet esitas 22.07.2025 Vaidlustajale leppetrahvinõude, esitas Vaidlustaja Transpordiametile 06.08.2025 oma vastuskirja, milles oli ühesel positsioonil, et Hankijal ei ole alust nõuda Vaidlustajalt leppetrahvi (vt vaidlustuse lisa 1). Seega on Vaidlustaja leppetrahvinõudele vastu vaielnud ning vastupidist väitev kanne RHR-is on vale.

⁹ VAKOo 186-21/239937, p 11.

¹⁰ Hankija vastus, p 13.1.

¹¹ EKo C-41/18, p 32; C-267/18, p 27; TlnRnKo 3-20-80, p 23.

¹² VAKOo 9-26/301714, p 22.

Tõik, et pooled on leppetrahvinõude tasaarvestanud (st pooled ei leidnud õigusrahu huvides kompromissi), ei tähenda, et rikkumist ei oleks vaidlustatud. Hankija ei ole seda mõistnud.

Teine väärinfo on viivituse ulatuses ja põhjenduses. Vaidlustaja ei vaidle, et andis töö osas nr 9 üle hilinemisega, aga nagu vaidlustuses selgitatud, oli hilinemine suuresti tingitud Transpordiameti tegevusest, mistõttu oli rikkumine VÕS § 101 lg 3 alusel vabandatav.¹³ Ühtlasi ei selgu Transpordiameti RHR-i kandest viivituse ulatus. Vaidlustaja andis vastava tööosa Transpordiametile üle 18.03.2025, kuid tööde vastuvõtmise viivitus oli tingitud Transpordiameti tegevusest. Ka Transpordiamet ise märkis 22.07.2025 esitatud leppetrahvinõudes, et tal kulus kokku töö ülevaatamiseks 166 päeva (vt lisa 1).

Hankija jättis esitamata põhjendused, miks nimetatud episood peaks tähendama rikkumist, mis muudab Vaidlustaja sedavõrd ebausaldusväärseks tema enda jaoks, nõnda et Vaidlustajaga ei oleks võimalik hankelepingut sõlmida. Pikaajalise vaidlustuspraktika kohaselt hankija ei pea kaalutusotsuse tegemisel asuma rikkumiskande teinud isiku rolli ega tuginema selle isiku hinnangule, vaid peab andma iseseisva ja sisulise hinnangu ettevõtja usaldusväärsele, lähtudes konkreetse hanke asjaoludest.¹⁴

Ühtlasi ei ole ka Transpordiamet ise pidanud Vaidlustajat sedavõrd ebausaldusväärseks partneriks, et temaga ei oleks võimalik edaspidi koostööd teha, kuivõrd on pärast nimetatud episoodi sõlminud Vaidlustajaga kaks uut hankelepingut:

episoodi	sõlminud	Vaidlustajaga	kaks	uut	hankelepingut:					
303940	Riigitee 4 (E67 ...)	H	3.2-3/26/220-1	Transpordiamet(...)	AS Infragate Ee ...	482 290,00 €	27.02.2026	27.08.2033	Sõlmitud	
299445	Riigitee nr 2 T ...)	H	3.2-3/25/1394-1	Transpordiamet(...)	AS Infragate Ee ...	9 690,00 €	4 199,00 €	19.08.2025	19.12.2030	Sõlmitud

Põhjendamatu on Hankija väide, mille kohaselt on Transpordiameti hankelepingu ning vaidlusaluse Hanke tulemusel sõlmitava lepingu ese sama üksnes põhjusel, et üks Vaidlustaja juures töötav isik tegutseb mõlemas valdkonnas. Selline järeldus on meelevaldne, kuivõrd ühe isiku osalemine erinevates tegevusvaldkondades ei muuda neid valdkondi omavahel samaväärseks ega võrreldavaks. Tegemist on sisuliselt erinevate valdkondadega, mida kinnitab ka Hankija enda seatud vastavustingimus. Nimelt on Hankija nõudnud, et projekti koostaja peab olema diplomeeritud veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener, tase 7, spetsialiseerumisega „välisveevarustuse ja kanalisatsiooni projekti koostamine“ või samaväärne¹⁴, mitte diplomeeritud teedeinsener, tase 7, mis on tavapärase nõue teede ehitusprojektide koostamise hangetes.

Arusaamatu ja vastuoluline on Hankija argumentatsioon, et mille kohaselt võib „hankija hinnangul järeldada, et vaidlustaja projekteerimismeeskond on mh allutatud ühisele juhtimisele, mistõttu on põhjust vaidlustaja usaldusvääruses kahelda, kui eelnevaid hankelepinguid on rikutud ka muudes valdkondades.“¹⁵ Samas leiab Hankija mõned lõigud hiljem risti vastupidiselt, et „varasemate projekteerimislepingute rikkumised ei ole üle kantavad ehitustööde omanikujärelevalve teenusele“. Vaidlustaja, nagu iga teinegi aktsiaselts, on lõppastmes tõesti allutatud ühtsele juhtimisele (üks juhatus ja üks nõukogu), ent ühingu

¹³ Vaidlustus, p 19, vt ka vaidlustuse Lisa 1.

¹⁴ RKKKo 3-21-1733, p 14. Vrd VAKOo 24-21/228731, p 20.

¹⁵ Hankija vastus, p 13.5.

sees on oma selgelt eristatud vastutusvaldkonnad (hoonete projekteerimine, taristu projekteerimine, omanikujärelevalve), millest igauhte kureerib erinev juhatuse liige. Seega tegutsevad Vaidlustaja juures erinevad tiimid suhteliselt autonoomse juhtimise ja personaliga, nii et ühe valdkonna tegemisi teisele automaatselt ja üksühele üle kanda on ekslik.

4.9.3. Hankijaga sõlmitud töövõtuleping nr 11880

Hankija rõhutab nii Protokollis kui ka vastuses vaidlustusele korduvalt tähtaegadest kinnipidamise olulisust ning RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtete järgimist. Samuti märgib Hankija oma vastuses, viidates hankelepingu esemele, et „*selliste tööde üldisem eesmärk on elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamine, mistõttu tellitava tööprojekti valmimise ja seega vastavate ehitustööde venimine võib hankijale kaasa tuua olulise kahju*“.¹⁶

Kui Hankijal oli tööde valmimisega kiire ning viivitus oleks võinud kaasa tuua olulise kahju, oleks kõige kiirem ja efektiivsem viis tööde lõpuleviimiseks olnud anda Vaidlustajale täiendav tähtaeg lepingu nõuetekohaseks täitmiseks. Arvestades, et Vaidlustaja esitas Hankijale vastava taotluse 10.10.2025, oleks tööd olnud võimalik lõpetada juba 2026. aasta jaanuaris. Selle asemel otsustas Hankija lepingu lõpetada poolte kokkuleppel ning kulutada märkimisväärselt rohkem nii ajalisi kui ka rahalisi ressursse uue hanke korraldamiseks.

Arusaamatuks ja põhjendamatuks jäävad Hankija väited, et Vaidlustajaga hankelepingu sõlmimine ei oleks kooskõlas RHS § 3 põhimõtetega. Täpsemalt milliste RHS § 3 p-idega see vastuolus on, vastusest paraku ei selgu.

Töövõtulepingus nr 11880 täiendava tähtaja andmine oleks võimaldanud saavutada hankelepingu eesmärgi kiiremini ning kasutada avalikke vahendeid säästlikumalt ja otstarbekamalt, nagu RHS § 3 p 5 nõuab.

Samuti väidab Hankija oma vastuses, et RHS § 116 lg 2 koosseis oli täidetud, kuna Vaidlustajale anti täiendav tähtaeg lepingu nõuetekohaseks täitmiseks.¹⁷ Seejuures jätab Hankija tähelepanuta, et VÕS § 114 kohaselt peab täiendav tähtaeg olema *mõistlik*. Käesoleval juhul kavatses Hankija anda (kuigi faktiliselt sellist tähtaega kunagi ei antud) 30-päevase täiendava tähtaja olukorras, kus algsest tähtajast oli juba möödunud 22 päeva. Ilmselt ei saa pidada mõistlikuks olukorda, kus täiendavaks tähtajaks jääb sisuliselt vaid 8 päeva. Ka Hankija ise näib olevat sellest aru saanud, otsustades lepingu lõpetada poolte kokkuleppel.

Tegelikkuses ei olnud VÕS §-s 116 sätestatud koosseis täidetud ning seega puudus õiguslik alus käsitada olukorda sellisena, kus leping oleks õiguspäraselt erakorraliselt üles öeldud Vaidlustaja olulise rikkumise tõttu.

4.10. Teatmik.ee¹⁸ järgi on Vaidlustaja tänaseks sõlminud ja täitnud 864 hankelepingut. See on muljetavaldavalt suur hulk hankelepinguid, st Vaidlustaja on kogenud ja tihe riigihangetel osaleja ning hangete võitja. Rikkumisi on nende 864 lepingu puhul märgitud RHRi vaid 10 osas, so 1,16 % hankelepingute koguarvust. Sealjuures on suurem osa RHR-i kantud rikkumistest tänaseks igal juhul aegunud (RHS § 95 lg 5) ning ülejäänutest (kui jätta kõrvale praegu vaidluse all olev Hankija rikkumiskanne) ainus märkimisväärne rikkumiskanne on

¹⁶ Hankija vastus, p 13.4.

¹⁷ Hankija vastus, p

¹⁸ <https://www.teatmik.ee/et/personlegal/10845129-AS-Infragate-Eesti>

Vaidlustaja poolt vaidlustatud. Olgu eelnevaga kuidas on, esile toodud proportsioonid näitavad ilmekalt, et Vaidlustaja puhul ei saa rääkida üleüldisest ebausaldusväarsusest teenuseosutajana. Vastupidi, tegu on professionaalse ja hinnatud lepingupartneriga.

4.11. Kuivõrd Hankija on teinud kõrvaldamise otsuse kahe episoodi asjaolude kogumis, tähendab juba ühe episoodi käsitlemisel tehtud õiguslik või kaalutusviga seda, et otsuse aluseks olev tervikhinnang on puudulik ning sellest tulenevalt on õigusvastane ka kogu kõrvaldamise otsus.¹⁹

5. Hankija, **AKTSIASELTS TALLINNA VESI**, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Hankija on Riigihankes seadnud kõrvaldamise aluse, mille kohaselt: „*Hankija ei sõlmi hankelepingut ja kõrvaldab hankemenetlusest pakkuja, kellel esineb RHS § 95 lg 1 ja lg 4 p 8 nimetatud kõrvaldamise alus.*” Hankija pidas vajalikuks nimetatud kõrvaldamise aluse kontrolli just seetõttu, et Hankija varasem kogemus sama esemega hankelepingu täitmisel oli negatiivne (sama eseme osas sõlmiti 18.12.2024 hankeleping, mis lõpetati 21.10.2025 erakorraliselt tellija poolt, kuna Vaidlustaja ei täitnud hankelepingut nõuetekohaselt).

5.2. Hankija on otsuses piisaval määral nii sisuliselt ka formaalselt põhjendanud, miks varasemate hankelepingute rikkumised vastavad RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseisule. Hankija on hinnanud nii rikkumiste olulisust kui ka põhjendanud seda, miks tegemist oli olulise lepingutingimusega. Kuna Hankija on nendest kaalutlustest lähtunud mh otsuse tegemisel, täiendab Hankija enda põhjendusi vaidlustusmenetluses.

5.3. Vaidlustaja on rikkunud Transpordiametiga sõlmitud hankelepingut (viitenumbriaga 252398 „Riigitee 15124 Kapu – Rakke – Paasvere km 12,0-14,4 Rakke aleviku lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine nr 3.2-3/22/19891“). Täpsemalt on Hankija otsuses välja toonud, et hankelepingu täitmisel on esitatud Vaidlustajale leppetrahvi nõue lepingu kohase töö osa 9 esitamise tähtaja ületamise eest ning määratud leppetrahv summas 28 160 eurot, mis moodustab 25% hankelepingu maksumusest.

5.3.1. Kuna Vaidlustaja ei ole pidanud vajalikuks kajastada hankelepingu rikkumist puudutava vaidluse lõpptulemust, edastas Hankija sellekohase päringu 04.03.2026 Transpordiameti esindajale selguse saamiseks (vt vastuse lisa 1). Transpordiameti esindaja sedastas 05.03.2026 e-kirjas (vt lisa 1), et pooleli olevat vaidlust ei ole ning tänaseks on leppetrahvi nõue tasaarvestatud. Arvestades asjaolu, et RHR-i on märgitud lepingu lõppemise kuupäevaks 21.07.2025, on selge, et poolte vahel ei ole täna enam pooleli olevat vaidlust lepingu rikkumise ning leppetrahvi nõudmise fakti üle. Seega ei ole Vaidlustaja väited selles osas ka asjakohased ega oma tähtsust antud vaidlustuse kontekstis, kuivõrd ei peegelda Transpordiametiga peetud vaidluse lõpptulemust.

Kohus on ka leidnud, et ettevõtja kõrvaldamist riigihankest ei takista see, kui ettevõtja on varasemas hankelepingus kohaldatud sanktsiooni isegi kohtus vaidlustanud.²⁰

¹⁹ VAKOo 24-21/228731, p 22.

²⁰ TlnRnKo 3-20-80, p 24.

Hankija on seisukohal, et tulenevalt RHS § 95 lg 4 p-ist 8 ei ole tema kohustus anda hinnanguid tsiviilõiguslikule vaidlusele, vaid hinnata asjaolusid, mis omavad tähendust hankemenetluse kontekstis.

On selge, et: (a) Vaidlustaja rikkus Transpordiametiga sõlmitud hankelepingut; (b) rikkumine seisnes hankelepingu tähtaja ületamises; (c) rikkumise tulemusel maksti leppetrahvi.

5.3.2. Rikuti hankelepingu olulist tingimust. Seda arvamust on kinnitanud mh kohtupraktika, kuivõrd lepingu täitmise tähtaeg on üldiselt lepingu oluline tingimus.²¹ Sama on leitud ka vahetähtaegade kontekstis.²²

Täiendavalt sätestas RHR-is oleva Transpordiameti hankelepingu projekti (kättesaadav RHR-ist) p 3.3, et: „Töövõtja kinnitab, et ta on teadlik, et Lepingus sätestatud tähtaegade täpne järgimine on Tellija jaoks väga oluline (tähtaegade rikkumise näol on tegemist olulise rikkumisega). Töövõtja teadvustab, et Lepingus sätestatud tähtaegade rikkumine seab ohtu vastava tee remondi või ehituse teostamise, mis omakorda tähendab olulise kahju tekkimist.” Seega oli Transpordiametiga sõlmitud hankelepingus sõnaselgelt sätestatud, et tähtaja ületamine on oluline rikkumine, mistõttu omab see tähendust mh antud vaidluse kontekstis. Vaidlustuskomisjon on varasemas praktikas leidnud, et kui pooled on lepingus kokku leppinud, milliste tingimuste rikkumist peetakse lepingu oluliseks rikkumiseks, on sellised tingimused käsitletavad lepingu oluliste nõuetena ka RHS § 95 lg 4 p 8 kontekstis.²³ Lisaks on asjakohane siinkohal Riigikohtu seisukoht, mille kohaselt tuleks lepingurikkumise olulisuse kaalumisel arvestada mh rikkumise tagajärje kahjulikkust.²⁴

Transpordiametiga sõlmitud hankelepingus oli vägagi selgelt välja toodud, et tähtaegade rikkumine võib tähendada Transpordiameti jaoks olulise kahju tekkimist, mis tähendab ilmselgelt kahjuliku tagajärje saabumist ja näitab, et lepingurikkumine oli oluline.

5.3.3. Hankija ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, mille kohaselt Transpordiameti ja Hankija hankelepingud on oma olemuselt sedavõrd erinevad, et neid ei saa Vaidlustaja usaldusvääruse hindamisel omavahel võrrelda, kuna projekteeritav rajatis on erinev. Isegi, kui ühel juhul on tegemist maantee rekonstrueerimise projekteerimisega ning teisel juhul veetorstike projekteerimisega, siis on hanke esemeks sama teenus, so projekteerimine. Ka Vaidlustaja enda koduleheküljelt²⁵ tuleneb, et Vaidlustaja töötajad tegutsevad mitmes eri valdkonnas, sh projekteerivad erinevaid rajatise. Transpordiameti hankelepingu rikkumine omab tähendust ka Hankija hankelepingu täitmise kontekstis, sest Vaidlustaja personal ei teosta vaid kitsalt vee- ja kanalisatsioonirajatiste projekteerimist. Sellest võib Hankija hinnangul järeldada, et Vaidlustaja projekteerimismeeskond on mh allutatud ühisele juhtimisele, mistõttu on põhjust Vaidlustaja usaldusvääruses kahelda, kui eelnevaid hankelepinguid on rikutud ka muudes valdkondades.

5.4. Hankija on tuginenud kõrvaldamise aluse rakendamisel ka Vaidlustaja rikkumisele, mis puudutab Hankijaga sõlmitud varasemat hankelepingut. Tegemist oli täpselt sama eseme osas sõlmitud projekteerimislepinguga, mille kordushanke tulemuse Vaidlustaja on vaidlustanud.

²¹ TlnRnKo 3-22-803, p 23.

²² TlnRnKo 3-22-2653, p 16.

²³ VAKOo 14.02.2023, 11-23/256589, p 8.2.1.3.

²⁴ RKHKo 3-21-1733, p 14.

²⁵ [Meie inimesed - AS Infragate Eesti](#).

Vaidlustaja väide, mille kohaselt leping lõpetati poolte kokkuleppel, mistõttu ei rakendatud õiguskaitsevahendeid, ei vasta tõele. Kuivõrd Vaidlustaja edastas omal algatusel poolte vahel 10.12.2025 sõlmitud kokkuleppe, siis soovib Hankija pöörata tähelepanu kokkuleppe sisule, eeskätt selle p-dele 1. ja 2. Kokkuvõtvalt sedastavad nimetatud punktid, et: (a) leping lõppes erakorraliselt ning (b) hankija poolt esitatud leppetrahvi nõue loeti tasaarvestatuks Vaidlustaja poolt lepingu lõppemise hetkeks teostatud tööde eest makstava tasuga. Seega rakendati tegelikkuses Vaidlustaja suhtes RHS § 95 lg 4 p 8 tähenduses kahte õiguskaitsevahendit - kohaldati leppetrahvi ning leping öeldi erakorraliselt tellija poolt üles.

Kokkulepe sõlmiti vaid pooltevahelise õigusselguse huvides, kuivõrd: (a) Vaidlustaja soovis ülesütlemisele eelnevalt 3-kuulist lisaega hankelepingu täitmiseks, mida Hankijal ei olnud talle võimalik anda ning mille osas saavutati juba 11.11.2025 kohtumisel kokkulepe, et seda ei võimaldata; (b) leppida kokku, millised tööd Hankijale lepingu lõppemise järgselt üle antakse ning kuidas toimub nende eest tasumine (leppetrahviga tasaarvestamine).

Kokkuleppe preambula punktides nähtub mh, et: (a) lepingu rikkumine seises lepinguliste tähtaegade mittejärgimises; (b) Hankija oli andnud eelnevalt Vaidlustajale täiendavaid võimalusi lepingu nõuetekohaseks täitmiseks; (c) Hankija oli varasemalt Vaidlustajat hoiatanud, et kui tähtaegu ei järgita, kohaldatakse leppetrahvi ning (d) lepingu erakorralise lõpetamise aluseks tellija poolt oli asjaolu, et ka täiendavaid tähtaegu ei järgitud ning pooltevaheline koostöö ei sujunud. Vaidlustaja esindaja on kokkuleppe allkirjastamisega mh eeltoodud kinnitanud. Hankija hinnangul oleks ebamõistlik, kui ta sõlmiks uue hankelepingu Vaidlustajaga, kellega täpselt sama hankeeseme osas leping mõni kuu tagasi erakorraliselt rikkumise tõttu lõpetati.

Kui selle hankelepingu täitmise lõpptähtaeg oli 13.10.2025, milliseks ajaks pidi olema tööprojekt valmis kujul tellijale üle antud ja ehitusluba väljastatud, siis lepingu ülesütlemise, so 21.10.2025 seisuga, oli Hankijale esitatud Vaidlustaja poolt vaid väga algeline lahendus projektdokumentatsioonist, mille puuduseid ei suudetud Hankija poolt eelnevalt antud mitmete täiendavate tähtaegade vältel kõrvaldada. Seega ei rikkunud Vaidlustaja lepingu täitmisel mitte ainult lõpp-tähtaega, vaid ka ajagraafikus sätestatud vahetähtaegu. Vaidlustaja rikkumiste ilmestamiseks on lisanud vastusele ka Hankija poolt Vaidlustajale 08.10.2025 edastatud e-kirja (vastuse lisa 2), kus on toodud välja kuupäevaliselt lepingu täitmise vaeviline kulg ning Vaidlustaja poolsed rikkumised, aga ka soov rakendada Vaidlustaja suhtes leppetrahvi. Nii lõpp- kui ka vahetähtaegu saab pidada lepingu olulisteks tingimusteks.

Ka rikkumine ise oli oluline, kuivõrd on tõsiasi, et selle tulemusel lõpetati leping erakorraliselt. Tegemist on õiguskaitsevahendiga, mida VÕS § 116 kontekstis võib rakendada vaid lepingu olulise rikkumise olemasolul. Oluliste lepingurikkumiste sisustamisel on kohtupraktikas lubatud analoogia korras lähtuda samuti VÕS § 116 lg-st 2.²⁶ Nagu eelnevalt Hankija on viidanud, ei suutnud Vaidlustaja enda kohustusi täita ka pärast täiendavate võimaluste andmist, mis täidab VÕS § 116 lg 2 p-i 5 koosseisu. Täiendavalt on ka siin asjakohased Hankija viidatud tagajärjed, mis võivad ilmned, kui hankelepingut ei täideta tähtaegselt. Seetõttu on Hankija jaoks oluline, et hankelepingu täidaks isik, kes suudab tähtaegadest kinni pidada ja on usaldusväärne. Hankija varasem kogemus Vaidlustajaga koostööd tehes seda paraku ei kinnita. Samuti on nenditud kohtupraktikas, et olukorras, kus töövõtja ei tule toime lepinguliste kohustuste täitmisega ka pärast selleks antud täiendavate

²⁶ TlnRnKo 3-20-80, p 24.

tähtaegade möödumist, mistõttu tuleb tööd delegeerida kolmandale osapoolle, on tegemist lepingu olulise rikkumisega.²⁷

5.5. Hankija on kohustatud RHS § 95 lg 4 p-is 8 toodud kõrvaldamise alust kontrollima igas hankemenetluses eraldiseisvalt, lähtudes vastava hankemenetluse asjaoludest. Vaidlustaja viidatud lihthanke esemeks oli ehitustööde omanikujärelevalve, mitte rajatiste projekteerimine, mistõttu leidis Hankija lihthankemenetluses kaalutusõiguse teostamise tulemusena, et varasemate projekteerimislepingute rikkumised ei ole üle kantavad ehitustööde omanikujärelevalve teenusele. Sellest lähtuvalt ei pidanud Hankija kõnealusest lihthankemenetlusest Vaidlustaja kõrvaldamist õiguspäraseks. Seda, et Hankijal tuleb varasemate hankelepingute rikkumist seostada Riigihankega, on ka Vaidlustaja ise maininud.

5.6. Hankija täiendavad seisukohad.

5.6.1. Transpordiametist lähtuv viivitus oli vaid osaline (vt vaidlustuse lisa 1 ning Vaidlustaja täiendavate seisukohtade lisa 1).

5.6.1.1. Transpordiameti 22.07.2025 leppetrahvi nõude (Vaidlustaja täiendavate seisukohtade lisa 1) p-ist 1.2 on välja loetav, et töö üleandmise lõpptähtaega ületati kokku 291 päeva ning Transpordiameti poolne viivitus oli seejuures 166 päeva. Seega oli Vaidlustaja Transpordiameti hinnangul töö üleandmisega viivituses 125 päeva. Kui lugeda aga Vaidlustaja seisukohta samas küsimuses (vaidlustuse lisa 1), on tema poolt esitatud kompromisettepaneku p-is 19. toodud, et igal juhul tuleks 291 päevasesest tähtaja ületamisest välja arvata 207 päeva. Seega oli Vaidlustaja kompromisettepanekus Vaidlustaja poolne viivitus 84 kalendripäeva pikkune. Eeltoodust nähtub selgelt, et hankelepingu tähtaja ületamine oli tingitud mõlemast osapoolest, mistõttu ei saa väita, et hankelepingu rikkumine Vaidlustaja poolt oli täies mahus vabandatav.

5.6.1.2. Vaidlustaja on lisanud viited riigihangetele viitenumbritega 299445 ja 303940, mille mõlema esemeks oli omanikujärelevalve teenuse osutamine. Hankija on arvamisel, et varasemate projekteerimistööde lepingute rikkumised ei ole üle kantavad ehitustööde omanikujärelevalve teenuse hankelepingule. Seega on meelevaldne väide, et nimetatud riigihangetes Vaidlustaja mittekõrvaldamine tähendab automaatselt seda, et Vaidlustaja on Transpordiameti jaoks usaldusväärne partner.

5.6.1.3. Isegi, kui märge vaidlustati, ei tähenda see automaatselt seda, et Hankija ei tohiks märget enda kaalutusõiguse teostamisel arvestada. Ka Euroopa Kohus on seda enda praktikas leidnud.²⁸ Ainuüksi märke vaidlustamise fakt ei muuda Hankija otsust selles osas põhjendamatuks või õigusvastaseks. Seda enam, et RHS § 95 lg 4 p 8 eeltingimused on sisuliselt täidetud, mida Hankija on ka vastavalt nii otsuses kui ka käesolevas vaidlustusmenetluses põhistanud.

5.6.1.4. Hankija ei ole enda varasemas seisukohas viidanud, et lepingu ese on sama põhjusel, et üks Vaidlustaja juures töötav isik tegutseb mõlemas valdkonnas. Hankija on esitanud seisukohas näite küll vaid ühe konkreetse isiku osas, kuid on tegelikkuses sedastanud, et lähtuvalt Vaidlustaja enda koduleheküljel²⁹ olevast infost toimetavad Vaidlustaja mitmed

²⁷ TlnRnKo 3-23-2714, p 17.

²⁸ Eko C-41/18, punktid 37-42.

²⁹ [Meie inimesed - AS Infragate Eesti](#).

töötajad erinevates valdkondades, mistõttu omab varasema Transpordiameti lepingu rikkumine tähendust ka Hankijaga sõlmitava hankelepingu kontekstis.

Hankija on seisukohal, et Transpordiametiga sõlmitud hankelepingu rikkumine on oluline sõlmitava projekterimislepingu täitmisel, sest juhivad neid projekte Vaidlustaja koosseisus ühed ja samad inimesed. Paraku ei ole eluliselt usutav, et kui Vaidlustaja projektijuht ei ole nt teede projekterimislepingu täitmisel hoolas, sh ei täida enda lubadusi, on tema käitumine 100% erinev muude rajatiste, nt torustike projekterimislepingute täitmisel.

Kokkuvõtvalt on Hankija kaalutusõiguse teostamise tulemusel veendunud, et Vaidlustaja poolne rikkumine Transpordiametiga sõlmitud lepingu puhul vastab RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseisule, mistõttu on Hankija otsus Vaidlustaja hankest kõrvaldamise osas põhjendatud ja õiguspärane.

5.6.2. Isegi kui vaidlustuskomisjoni hinnangul tegi Hankija mis tahes vea Transpordiameti hankelepingu rikkumise arvestamisel Vaidlustaja kõrvaldamise alusena, leiab Hankija, et piisanud oleks ka ainuüksi Hankijaga sõlmitud hankelepingu rikkumisest, et Vaidlustaja Riigihankest kõrvaldada.

5.6.2.1. RHS § 95 lg 4 p 8 sõnastusest ei tulene, et kõrvaldamise otsuse langetamiseks peaks ilmtingimata ilmne vähemalt kahe erineva hankelepingu rikkumine. Seega piisab ka ühe konkreetse hankelepingu rikkumisest, mis vastab nimetatud sätte eeldustele ning mille tõttu on Vaidlustaja Hankija silmis niivõrd ebausaldusväärne, et temaga hankelepingu sõlmimine ei oleks mõeldav.

5.6.2.2. Vaidlustajaga lepingu erakorralise lõpetamiseni viis olukord, kus sisuliselt 10 kalendrikuu vältel, mil leping kestis, oli Vaidlustaja suutnud Hankijale esitada vaid väga algelise lahenduse kogu projektdokumentatsioonist. Ka see lahendus jõudis Hankijani pärast mitmeid märgukirju ja ka suuliseid palveid nii telefonitsi kui ka projektikoosolekutel enda kohustusi täita. Poolte vahel algselt kokku lepitud ajagraafiku järgselt oleks selleks ajaks pidanud aga tööle olema juba ehitusluba väljastatud ning lõplik dokumentatsioon Hankijale üle antud.

5.6.2.3. Hankelepingu vaevalises täitmise protsessis on vaidlustuskomisjonil võimalik veenduda Hankija esialgse seisukoha lisast 2. Oli ka olukordi, kus Vaidlustaja esindaja esitas lepingu täitmisel Hankijale ebaõiget informatsiooni. Näiteks andis Vaidlustaja esindaja 11.07.2025 Hankija esindajale teada, et projekt on EHR-is menetlemisel, kuigi see nii päriselt ei olnud. Täiendavalt edastas Vaidlustaja esindaja 26.08.2025 Hankijale lingi väidetava projektlahendusega, mis hiljem osutus tühjaks ehk antud lingil puudus sisu. Ka neid etteheiteid kajastab Hankija esialgse seisukoha lisa 2. Ei saa olla kahtlust, et Vaidlustaja ei ole Hankija jaoks usaldusväärne koostööpartner ning tema kõrvaldamine Riigihankest oli igati proportsionaalne kaalutusotsus.

Kohtupraktikas on seejuures leitud, et hankija kaalutusruum RHS § 95 lg 4 p 8 rakendamisel on avar ning seda eriti arvestades asjaolu, et just temal lasub risk hanke eesmärgi saavutamise ees.³⁰ Seega tähendaks Vaidlustajaga hankelepingu sõlmimine seda, et isegi, kui Hankija

³⁰ TlnRnKm 10.01.2025, 3-25-

33, p 15

12 (21)

kahtlus on põhjendatud, ei ole tal võimalik omalt poolt kuidagi hankelepingu täitmisega kaasnevaid riske maandada, mis ei ole tegelikkuses RHS § 94 lg 4 p-i 8 eesmärk. Hankija ei näe, et vaidlustaluse hankelepingu täitmisega seonduvat riski oleks võimalik maandada ilma Vaidlustajat kõrvaldamata.

5.6.2.4. Vaidlustaja on mh seadnud kahtluse alla Hankijaga varasemalt sõlmitud hankelepingu erakorralise lõppemise, kuivõrd tema hinnangul ei olnud Hankija poolt antud täiendav tähtaeg mõistlik. See väide ei oma tähtsust antud vaidlustuse kontekstis - Hankija ja Vaidlustaja on allkirjastanud 10.12.2025 kokkuleppe, millega tunnistati leping erakorraliselt lõppenuks alates 21.10.2025. Seega ei saa täna enam selles osas olla ka vaidlust, et leping lõppes erakorraliselt. Hankija lisab, et kokkulepe sõlmiti mh õigusselguse huvides, sest Vaidlustaja soovis algselt, et talle antakse hankelepingu täitmiseks täiendav 3-kuuline tähtaeg. Pooled leppisid nimetatud kokkulepet sõlmides kokku, et mis tahes täiendavat tähtaega ei anta. Isegi, kui kõnealust hankelepingut ei oleks erakorraliselt lõpetatud, on RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseis pelgalt seetõttu juba täidetud, et Hankija rakendas lepingu olulise tingimuse olulise rikkumise eest ka leppetrahvi, mille osas oleme pikema argumentatsiooni juba eelnevas seisukohas esitanud.

Hankija on kaalutusõiguse teostamise tulemusel veendunud, et Vaidlustaja poolne rikkumine Hankijaga sõlmitud lepingu puhul vastab RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseisule, mistõttu on Hankija otsus Vaidlustaja kõrvaldamise osas põhjendatud ja õiguspärane.

5.6.3. Asjaolu, et Vaidlustaja on varasemalt sõlminud ja täitnud hulganisti hankelepinguid, millest paljud neist on saanud ka nõuetekohaselt täidetud, ei oma käesoleva vaidlustuse kontekstis tähendust. Vaidlustaja poolt viidatud hankelepingute nõuetekohane täitmine ei tähenda automaatselt seda, et need hankelepingute rikkumised, mis on praktikas aset leidnud, omaksid kuidagi väiksemat kaalu või oleksid vähem olulised Vaidlustaja kõrvaldamise kontekstis.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. Vaidlust ei ole selles, et Hankija viib Riigihanget läbi nn väikehankena ja selles, et Riigihankes kuulub kohaldamisele RHS § 95 lg 4 p-is 8 toodud kõrvaldamise alust.

RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaselt võib hankija kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja, kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust või hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.

Seega pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamiseks RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel peavad olema üheaegselt täidetud järgmised tingimused:

- 1) pakkuja peab olema rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu või hankelepingute olulist tingimust;
- 2) hankelepingut või hankelepinguid peab olema rikutud oluliselt või pidevalt;
- 3) rikkumise tulemusena on lepingust taganatud, leping üles öeldud, hinda alandatud, kahju hüvitatud või makstud leppetrahvi.

Hankija pidi Vaidlustaja RHS § 95 lg 4 p 8 alusel Riigihankest kõrvaldamiseks:

- 1) otsuses selgelt ära näitama milles seisneb varasema(te) hankelepingu(te) rikkumine

ning hindama iga konkreetse rikkumise kaupa, kas rikutud tingimust saab pidada asjaomase lepingu oluliseks osaks ja kas rikkumine oli oluline või pidev;

- 2) otsuses esitama küllaldased kaalutlused, miks on Vaidlustaja Riigihankest kõrvaldamine proportsionaalne (hinnangud sellele, millistel põhjustel on Vaidlustaja varasem tegevus muutnud ta Hankija jaoks sedavõrd ebausaldusväärseks, et temaga hankelepingu sõlmimine oleks mõistlikust seisukohast vastuvõetamatu).

7. Hankija on Vaidlustaja kui eduka pakkumuse esitanud pakkuja Riigihankest RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel kõrvaldamist 19.02.2026 protokollis nr 139/25 (edaspidi Otsus) põhjendatud järgmiselt:

„2.4. Hankija on seadnud kõrvaldamise aluste puudumise tingimuseks, et hankija ei sõlmi hankelepingut ja kõrvaldab hankemenetlusest pakkuja, kellel esineb RHS § 95 lg 1 ja lg 4 p 8 nimetatud kõrvaldamise alus. Hankija on analüüsinud järgmisi lepinguid, mille tulemusena on jõudnud otsusele, et pakkuja on oluliselt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud ja makstud leppetrahvi:

2.4.1. Transpordiameti poolt korraldatud hankes „Riigitee 15124 Kapu – Rakke – Paasvere km 12,0-14,4 Rakke aleviku lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine nr 3.2-3/22/1989-1“ on hankija avaldanud riigihangete registris, et lepingu täitmisel on esitatud leppetrahvi nõue lepingu kohase töö osa 9 esitamise tähtaja ületamise eest ning leppetrahvi summa on 28 160 eurot, mis moodustab 25% lepingu maksumusest.

2.4.2. Hankija ja AS Infragate Eesti vahel sõlmiti 18.12.2024 töövõtuleping nr 11880, mille esemeks oli projekteerimistöö koos ehitusloa taotlemisega. Pakkuja ei täitnud lepingulisi kohustusi kokkulepitud tähtajaks, töö jäi lõpetamata ning pakkuja tunnistas projekti ebapiisavat käsitlemist. Täiendavate tähtaegade arutamisest hoolimata ei taganud pakkuja lepingu nõuetekohast täitmist. Pooled sõlmisid kokkuleppe, millega loeti leping erakorraliselt lõppenuks alates 21.10.2025. Hankija hinnangul on tegemist olulise varasema hankelepingu rikkumisega RHS § 95 lg 4 p 8 tähenduses.

Eeltoodud rikkumised on lepingu seisukohast keske tähendusega kohustused ning rikutud on lepingute olulist tingimust (töö valmimise tähtaega). Tähtaeg on hankija jaoks oluline lepingu tingimus, kuna see mõjutab eelarveperioodi rahakasutust, projekti valmimise hilinemine mõjutab projekteerimisele järgneva ehitushanke ajakava ja ehitustööde teostamise perioodi ning seega ka avaliku teenuse (puhas joogivesi ja reovee käitlus) kättesaadavust tervikuna.

AS Infragate Eesti on esitanud ka selgitused riigihangete registris kajastuvate rikkumiskannete ja rakendatud heastamise meetmete kohta, kuid lisab, et rikkumiskanded on kas alusetud või objektiivselt selgitatavad, nõnda et need ei saa olla aluseks tema hankemenetlusest kõrvaldamisele.

Arvestades käesoleva hanke sarnast eset, eeltoodud rikkumisi lepingute täitmisel ja projekteerimistöödega seotud tähtaegade olulisust hankija jaoks, puudub hankijal põhjendatud alus pidada pakkujat usaldusväärseks hankelepingu täitjaks. Hankija otsustab kõrvaldada AS Infragate Eesti hankemenetlusest RHS § 95 lg 4 p 8 alusel. Kõrvaldatud pakkuja ei osale edasises menetluses.“

Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et Otsuses on toodud üksnes olukorra kirjeldus ja puuduvad kaalutlused.

Vaidlustuskomisjon möönab, et Otsus oleks võinud olla selgemalt sõnastatud, eraldi oleks pidanud selgelt välja tooma RHS § 95 lg 4 p-i 8 faktilise koosseisu täitmise ja Hankija kaalutlused.

Kuid Otsust on kontrollitav, Otsusest tuleneb, et Hankija on Vaidlustaja RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel kõrvaldamisel lähtunud:

- 1) kahest lepingust - Vaidlustaja ja Transpordiameti riigihanke „Riigitee 15124 Kapu – Rakke – Paasvere km 12,0-14,4 Rakke aleviku lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine nr 3.2-3/22/19891“ (viitenumbri 252398) tulemusena sõlmitud hankeleping (edaspidi Leping 1). Vaidlustaja ja Hankija riigihanke „Räägu tänava (Mustamäe tee -Käo tn) veetorstike rekonstrueerimise projekteerimine“ (viitenumber 286529) tulemusena sõlmitud töövõtuleping (edaspidi Leping 2);
- 2) sellest, et riigihangete registri andmetel oli Vaidlustaja Lepingus 1 töö osas 9 ületanud tähtaega ja selle eest tasunud leppetrahvi summa on 28 160 eurot;
- 3) sellest, et Lepingus 2 ei täitnud Vaidlustaja lepingulisi kohustusi kokkulepitud tähtajaks, pooled sõlmisid kokkuleppe, millega loeti Leping 2 erakorraliselt lõppenuks alates 21.10.2025.

Otsuses on Hankija asunud seisukohale, et Lepingutes 1 ja 2 on rikutud olulist tingimust - töö valmimise tähtaeg ja et Hankija jaoks on tähtaeg oluline. Vaidlustaja selgitused rikkumiskannete ja rakendatud heastamismeetmete kohta on Hankija jätnud hindamata.

Vaidlustuskomisjon saab Otsuses toodud Hankija kaalutlustest Vaidlustaja kõrvaldamiseks aru nii, et lepingud on sarnased, Hankija jaoks on projekteerimistöodega seotud tähtjad olulised ja kuna Vaidlustaja pole Lepingutes 1 ja 2 tähtaegadest kinni pidanud, siis ei saa Hankija pidada Vaidlustajat usaldusväärseks hankelepingu täitjaks.

8. Pakkumuses esitatud dokumendis „PAKKUMUS KÕRVALDAMISE ALUSED JA KVALIFITSEERIMISTINGIMUSED“ on Vaidlustaja vastanud küsimusele 1. Kas pakkujal esineb kõrvaldamise alus? Vastusega: Jah.

Koos pakkumusega on Vaidlustaja esitanud dokumendi „AS Infragate Eesti selgitused riigihangete registris kajastuvate rikkumiskannete ja rakendatud heastamismeetmete kohta“, kus on:

- 1) selgitatud üldiselt rikkumiskandeid, sh RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamist ja viidatud vastavale kohtupraktikale;
- 2) viidatud Vaidlustaja tegevusportfellile, mis hõlmab nii hoonete projekteerimist, taristu projekteerimist kui ka omanikujärelevalveteenust ja toonitatud, et ühes valdkonnas toimunud minetusi (kui neid üldse on) ei saa üle kanda teistele valdkondadele;
- 3) viidatud Vaidlustaja pikaajalisele kogemusele, käibele, sertifitseeritud kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamisele ning asunud seisukohale, et selliste mahtude ja tulemuste juures ei indikeeri üksikud RHR-i rikkumiskanded ebausaldusväärset;
- 4) peetud oluliseks pakkujalt selgituste küsimist;
- 5) selgitanud ennetavalt kasutusele võetud erinevaid heastamismeetmeid.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija ei pidanud selle dokumendi osas seisukohta võtma.

RHS-ist tulenevalt puudus Vaidlustajal õigus Riigihanke pakkumuses heastamismeetmeid esitada ning Hankijal polnud vastavalt ka kohustust neile hinnangut anda, sest:

1) RHS § 97 lg 1 kohaselt: *pakkuja või taotleja, kellel esineb vähemalt üks käesoleva seaduse § 95 lõike 1 punktides 1-3 ja lõike 4 punktides 2-11 nimetatud alustest, võib riigihankes, mille eeldatav maksumus on vähemalt võrdne rahvusvahelise piirmääraga, esitada tõendid selle kohta, et ta on võtnud meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks.*

Riigihanget viiakse läbi nn väikehankena, mistõttu pakkujatel polnud seadusest tulenevat õigust esitada Riigihanke pakkumustes RHS § 97 lg 1 alusel tõendeid, et nad võtnud meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks (nn heastamismeetmed);

2) RHS § 97 lg 3 võimaldab kohaldada nn heastamist ka riigihangetes, mille eeldatav maksumus on väiksem kui rahvusvaheline piirmäär, kuid ainult siis, kui hankija sätestab selle võimaluse riigihanke alusdokumentides. Riigihankes ei ole Hankija näinud ette pakkujatele võimalust nn heastamismeetmete esitamiseks.

9. Vaidlustaja leiab, et Otsus põhineb väärar info - Vaidlustaja on Lepinguga 1 seonduvalt leppetrahvinoodele vastu vaielnud ning vastupidist väitev kanne RHR-is on vale.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga selles, et rakendatava õiguskaitsevahendi vaidlustamine ei tähenda üksnes kohtu poole pöördumist. Kuid vaidlustuskomisjon on seisukohal, et käesoleva vaidlustuse läbivaatamise juures ei ole oluline, kas Vaidlustaja on RHR-is märgitud sanktsioonide rikkumised vaidlustanud või mitte ning kas selle kohta on RHR-is vastav märke tehtud.

Riigikohus on 25.02.2022 otsuses kohtuasjas 3-21-1733, p 17 asunud seisukohale, et juhul, kui seoses varasema hankelepingu täitmisega rakendatud sanktsioonide üle käib vaidlus tsiviilasjas, kuid hankija on tuginenud nendele asjaoludele pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamisel RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel, peavad vaidlustuskomisjon ja kohus hankija vastavat otsust kontrollides veenduma, et pakkuja õiguste piiramise alusena näidatud oluline või pidev rikkumine on tegelikult aset leidnud. *Seadus ei keela halduskohtul anda hinnangut tsiviilõiguse toimealasse jäävatele küsimustele (vt Riigikohtu üldkogu otsus nr [3-21-30/19](#), p 27-28). Kohus ei otsusta hankeasjas varasema hankelepingu tsiviilõiguslike tagajärgede, sh leppetrahvi määramise õiguspärasuse üle.*

Kuigi kohus on viidanud kohtuvaidlusele, saab sellest seisukohast lähtuda ka siis, kui lepingu pool on esitanud vastuväited õiguskaitsevahendite rakendamise kohta teisele lepingupoolele. Seega ei ole rakendatava õiguskaitsevahendi vaidlustamine ega märke selle kohta RHR-is takistuseks pakkuja kõrvaldamisel. Kohus (ja ka vaidlustuskomisjon) ei saa võtta seisukohta selles, kas õiguskaitsevahendit on õigesti rakendatud, kuid peavad veenduma selles, et RHS § 95 lg 4 p-i 8 faktilise koosseisu täitmine on hankija poolt õigesti kindlaks tehtud.

10. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et kui Hankija oleks soovinud Transpordiameti episoodi sisuliselt selgitada, pidanuks ta pöörduma Vaidlustaja poole, mille tulemusel oleks talle teada, et rikkumine on vaidlustatud ning et asjaolud ei ole nii üheselt selged nagu märke viitab. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija ei saanud lähtuda üksnes RHS § 83 lg 7¹ alusel Transpordiameti poolt RHR-i tehtud märkest. Kuid see ei tähenda, et Otsus on vastuolus RHS-iga.

Otsusest ei tulene, et Otsus on tehtud Lepingute 1 ja 2 asjaolude kogumist tulenevalt.

Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et RHS § 95 lg 4 p 8 ei näe ette kõrvaldamist kahe või enama hankelepingu rikkumise tõttu.

Hankija on vaidlustusmenetluses kinnitanud, et isegi kui Lepingu 1 rikkumise arvestamisel Vaidlustaja kõrvaldamise alusena on tehtud viga, siis piisanud oleks ka ainult Lepingu 2 rikkumisest, et Vaidlustaja Riigihankest kõrvaldada.

Vaidlustuskomisjon leiab, et üksnes põhjendusel, et Lepingu 1 osas pole Hankija pöördunud Vaidlustaja poole selgituste saamiseks ja et kõik asjaolud polnud Otsuse tegemisel välja selgitatud, Otsuse kehtetuks tunnistamine oleks vastuolus menetlusökonoomia põhimõttega.

Kohtupraktikas on välja kujunenud põhimõte, mille kohaselt ei too hankemenetluses tehtud viga kaasa hankija otsuse kehtetuks tunnistamist, kui rikutud menetlus- või vorminõue ei mõjutanud küsimuse otsustamist sisuliselt (Riigikohus 3-3-1-24-13, p 26). Üldisest menetlusökonoomia põhimõttest lähtuvalt jätab vaidlustuskomisjon RHS-iga vastuolus oleva otsuse kehtetuks tunnistamata, kui vaidlustusmenetluses leiab tõendamist otsuse sisuline õigsus ning otsuse kehtetuks tunnistamise järgselt peaks hankija samasisulise otsuse uuesti vastu võtma (Riigikohus 3-3-125-02, p 24).

Lepingu 2 asjaolud olid Hankijale täpselt teada, puudus mistahes vajadus pöörduda Vaidlustaja poole selgituste saamiseks. Seega kontrollib vaidlustuskomisjon seda, kas Lepingust 2 tulenevalt on Otsus kooskõlas RHS § 95 lg 4 p-iga 8.

11. Tallinna Ringkonnakohus on 08.01.2026 otsuses kohtuasjas 3-25-3248, p-is 15 leidnud, et [---] *Hankelepingu rikkumise olulisuse kindlakstegemine ei ole hankija kaalutusõiguse küsimus, vaid sõltub asjaolude tõendamisest ja neile õigusliku hinnangu andmisest. Hinnanguline otsus on pakkuja usaldusvääruse suhtes seisukoha kujundamine. Kaalutusotsus on hankija otsus ebausaldusväärne pakkuja RHS § 95 lg 4 p 8 alusel kõrvaldada (Riigikohtu 25.02.2022 otsus nr 3-21-1733, p 18). Hankija võib lepingurikkumise olulisuse sisustamisel lähtuda mh VÕS § 116 lg-st 2 ja § 647 lg-st 1 (vt nt Tallinna Ringkonnakohtu 12.09.2019 otsus nr 3-19-1000, p-d 8–9, ja 11.06.2020 otsus nr 3-20-80, p 24), kuid ei pea nendes sätetes nimetatud juhtumitega piirduma. RHS § 95 lg 4 p 8 sätestab autonoomsed mõisted. Hankemenetluse tulemusena sõlmitud lepingu eesmärgiks on teenida avalikku huvi, mistõttu on oluline, et see saaks nõuetekohaselt täidetud. [---].*

Seega RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamisel:

- 1) hankelepingu rikkumise olulisus tuleb kindlaks teha lähtuvalt asjaoludest, nende tõendamisest ja õiguslikust hinnangust;
- 2) hankija kaalutusõigus seisneb pakkuja usaldusvääruse hindamises.

Kontrollimaks, kas Hankija on kohaldanud RHS § 95 lg 4 p-i 8 õigesti, tuleb vaidlustuskomisjonil kõigepealt tuvastada, kas Vaidlustaja oli rikkunud Otsuses viidatud Lepingu 2 puhul olulist tingimust oluliselt või pidevalt ning kas sellise rikkumisega kaasnes vähemalt üks RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud tagajärg - õiguskaitsevahendi rakendamine.

12. RHR andmetel sõlmiti Leping 2 (Räägu tänava (Mustamäe tee -Käo tn) veetorstike rekonstrueerimise projekteerimine) Vaidlustaja ja Hankija vahel 18.12.2024, täitmise tähtaeg oli 13.10.2025.

RHR-is on järgmised Hankija märked:

ettevõtja poolsed rikkumised, mille tulemusena kohaldati õiguskaitsevahendit: Jah

Rikkumine: Leping öeldi üles

Rikkumiste selgitus: Lepinguliste kohustuste täitmisel tähtaegade ületamine

Hankija on 07.10.2025 esitanud Vaidlustajale informatsiooni tähtaegade järgmise kohta ja viite sooviga esitada leppetrahvi nõue (Hankija seisukoha lisa 2), millest tuleneb, et Hankija on korduvalt pöördunud Vaidlustaja poole, sest ajagraafikut ei täidetud. 16.05.2025 esitas Vaidlustaja uue ajagraafiku, kus töö lõpliku üleandmise tähtpäev jäi samaks - 13.10.2025. 03.06.2025, 09.06.2025, 11.06.2025, 04.07.2025 saatis Hankija Vaidlustajale meeldetuletusi ajagraafiku kohta ja andis märku, et ootab projektlahendust kooskõlastamiseks. 11.07.2025 andis Vaidlustaja Hankijale teada, et projekt on EHR-is menetlemisel, tegelikult ei olnud. 26.08.2025 edastas Vaidlustaja Hankijale lingi väidetava projektlahendusega, link oli tühi. 12.09.2025 edastati Hankijale link, kus oli väga esialgne poolik lahendus, mis ei vastanud nõutud tööprojekti dokumentatsioonile. Hankija teatas 07.10.2025 Vaidlustajale, et on ilmne, et tähtaega 13.10.2025 jõudmine ei ole enam realistlikult võimalik ja esitas nõude - vastavalt lepingu p-ile 11.3 ja lepingu lisa 1 p-ile 12.4.1 nõuti Vaidlustajalt leppetrahvi iga tähtaega ületatud päeva eest.

Vaidlustaja ei ole vaidlustusmenetluses Hankija 07.10.2025 esitatud asjaolusid kahtluse alla seadnud. Vaidlustaja on asunud seisukohale, et RHS § 95 lg 4 p-i 8 faktiline koosseis pole täidetud, sest Leping 2 lõppes poolte kokkuleppel. Vaidlustuskomisjon Vaidlustajaga ei nõustu.

13. 09.12.2025 ja 10.12.2025 on Vaidlustaja ja Hankija allkirjastanud kokkuleppe (vaidlustuse lisa 2). Selles kokkuleppes:

- 1) loeti kehtivaks Hankija poolt 21.10.2025 edastatud Lepingu 2 erakorralise lõpetamise avalduse ja loeti Leping 2 alates 21.10.2025 lõppenuks;
- 2) loeti Hankija poolt varasemalt edastatud leppetrahvi nõue tasaarvestatuks Vaidlustaja poolt Lepingu 2 lõppemise ajahetkeks teostatud töödega (sh tellitud dendroloogia ja geodeesia);
- 3) Hankija nõustus Vaidlustaja poolt Lepingu 2 täitmise käigus edastatud materjale mitte kasutama, kustutama/hävitama Vaidlustaja poolt edastatud andmekandjad kolme tööpäeva jooksul kokkuleppe jõustumisest.

Seega Leping 2 ei lõppenud mitte kokkuleppel, vaid Hankija poolt 21.10.2025 edastatud erakorralise lõpetamise avalduse alusel. Hankija kohaldas ka leppetrahvi - Vaidlustaja oli teatud töid teinud, nende eest ta tasu ei saanud, see tasu tasaarveldati leppetrahvi nõudega.

Lisaks 07.10.2025 Hankija poolt Vaidlustajale edastatust (Hankija seisukoha lisa 2) tuleneb sellest kokkuleppest, et:

- 1) 10.10.2025 edastas Vaidlustaja vastuse, milles pakkus välja kompromissi - Hankijal tuleks Vaidlustajale anda täiendavalt kolm kalendrikuud, ettepanek leppetrahvi mitte rakendada, vaid alandada Lepingu 2 maksumust 30% võrra, kui Hankija on nõustub Lepingu 2 tähtaega pikendama;
- 2) 21.10.2025 esitas Hankija Vaidlustajale Lepingu 2 erakorralise lõpetamise avalduse, kuivõrd Lepingut 2 on rikutud, poolte vaheline koostöö ei suju ja Lepingut 2 tähtaegselt täita ei ole enam võimalik, kolme täiendavat kuud Hankija ei olnud valmis andma;

- 3) 29.10.2025 edastas Vaidlustaja vastuse ülesütlemise avaldusele, milles ei nõustunud Lepingu 2 lõpetamisega ja palus anda täiendav mõistlik tähtaeg - kolm kalendrikuud;
- 4) 04.11.2025 andis Hankija Vaidlustajale teada, et on valmis vaidluse vältimiseks andma Vaidlustajale maksimaalselt 30 kalendripäeva lisaks, kuid jäi seisukoha juurde, et mõistlikum on Leping 2 esimesel võimalusel lõpetada;
- 5) 11.11.2025 jõuti nõupidamisel ühiste arusaamadeni.

Vaidlustaja heidab Hankijale ette, et Vaidlustajale ei antud 3-kuulist täiendavat tähtaega. Vaidlustaja väidab, et *selle asemel otsustas Hankija lepingu lõpetada poolte kokkuleppel ning kulutada märkimisväärselt rohkem nii ajalisi kui ka rahalisi ressursse uue hanke korraldamiseks.*

Kokkuleppe on allkirjastanud ka Vaidlustaja ja seega pidi Vaidlustaja olema nõus kokkuleppes kirja panduga, kokku lepituga. Ka sellega, et Vaidlustaja poolt nõutud 3-kuulist täiendavat tähtaega ei anta.

14. Projekteerimislepingu üldtingimused p-i 2.4. kohaselt *Töövõtja avaldab ja kinnitab, et ta on põhjalikult tutvunud Töö teostamist puudutavate kõikide oluliste asjaolude ja dokumentidega ning ei oma selles suhtes mingeid pretensioone, mistõttu puudub tal õigus Lepingus ilmneda võivate puuduste tõttu või mis iganes muul põhjusel nõuda Tellijalt Lepingu maksumust ületavate täiendavate summade tasumist, Töö teostamise tähtaegadest või kvaliteedinõuetest mittekinnipidamist, v.a. kui pooled on kirjalikult leppinud kokku teisiti. Töövõtja poolt nimetatud keeldude rikkumist mis iganes põhjusel käsitletakse Töövõtja poolt Lepingu olulise rikkumisena.*

Seega ei olnud Lepingu 2 järgi Vaidlustajal õigust nõuda Hankijalt töö teostamise tähtaegadest mittekinnipidamist (Hankijal oli õigus lähtuda töö teostamise tähtaegadest). Projekteerimislepingu üldtingimused p-i 2.4. järgi on töö teostamise tähtaegade järgimine Lepingu 2 oluline rikkumine. Vaidlustuskomisjon mõnab, et see punkt on sõnastatud keeruliselt, kuid selge on see, et töö teostamise tähtaegadest ja kvaliteedinõuetest kinni pidamine olid Hankija jaoks olulised ja nende rikkumist pidas Hankija oluliseks rikkumiseks.

15. Hankija on 07.10.2025 kirjastanud Vaidlustajale esitanud leppetrahvi nõude alused on:

- 1) Projekteerimislepingu üldtingimused p 12.4.1., mille kohaselt *juhul, kui Töövõtja ei pea kinni Lepingu tingimustele vastava Töö üleandmisel Lepingus või Tellijaga kooskõlastatud ajagraafikus sätestatud etappide tähtaegadest ja/või lõpptähtajast, on Tellijal õigus nõuda leppetrahvi Lepingus kokkulepitud määras iga viivitatud kalendripäeva eest.*
- 2) Projekteerimise töövõtuleping (eritingimused) p 1.13., mille kohaselt *Töövõtja poolt Lisa 1 punktides 12.4.1 - 12.4.4. sätestatud juhtudel Tellijale tasumisele kuuluv leppetrahv on 0,25% Lepingu maksumuses.*

Kokkuleppes tulenevalt on leppetrahvi nõue tasaarveldatud.

16. Projekteerimislepingu üldtingimused p-i 13.2.1. kohaselt *Tellijal on õigus erakorraliselt ilma etteteatamistähtajata Leping üles öelda, kui Töövõtja on Lepingut rikkunud, eelkõige kui Töövõtja ei lõpeta Lepingu objektiks olevat Tööd või selle osa kokkulepitud tähtajaks ja kui selline olukord ei ole tekkinud põhjusel, mis lubab Töövõtjal tähtaega pikendada ning hoolimata Tellija kirjalikust nõudmisest pärast mõistliku, kuid mitte pikema kui 30*

kalendripäevase lisatähtaja andmist ei ole Tööd või selle osa teostatud; [---].

Vaidlust pole selles, et tööd polnud Lepingus 2 ette nähtud tähtajaks (13.10.2025) tehtud. Pole mingit alust asuda seisukohale, et see viivitus oli tingitud sellisest asjaolust, mis oleks võimaldanud Vaidlustajal tähtaega mõistliku aja võrra (kuni 30 kalendripäeva) pikendada. Isegi, kui sellised asjaolud esinesid, ei ole Vaidlustaja ise soovinud selliselt tähtaega pikendada.

17. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et lepingu täitmise tähtaeg on vaieldamatult hankelepingu oluline tingimus - igal hankijal on ilmselgelt huvi, et hankeleping täidetaksettenähtud tähtpäevaks. Kui riigihanke alusdokumentides on välja toodud lepinguliste tööde lõpetamise tähtaeg, siis on see lepingu oluliseks tingimuseks, ja siis, kui alusdokumentides on ette nähtud teisiti.

Lepingu 2 puhul oli Riigihanke alusdokumentides ette nähtud täitmise tähtaeg -13.10.2025. Vaidlust ei ole selles, et selleks tähtajaks polnud Leping 2 täidetud, Vaidlustaja oli rikkunud Lepingus 2 ette nähtud olulist tingimust.

Vaidlustusmenetluses esitatud Hankija 07.10.2025 kirjast ja 09.12.2025/ 10.12.2025 allkirjastatud kokkuleppest pole võimalik täpselt kindlaks teha, millises ulatuses Vaidlustaja 10 kuu jooksul Lepingut 2 täitis, kuid nõuetele vastavat projektlahendust ei olnud Hankijale esitatud, rääkimata ehitusloa taotlemisest. Tegemist on olulise tingimuse (tähtaeg) olulise rikkumisega, millest tulenevalt on Hankija Lepingu 2 erakorraliselt üles öeldud ja rakendanud leppetrahvi.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et 09.12.2025/10.12.2025 allkirjastatud kokkulepe ei muuda olematuks Lepingu 2 erakorralist üles ütlemist ja leppetrahvi nõuet.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Lepingu 2 puhul esinevad kõik eeltingimused (faktiline koosseis) RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamiseks.

18. Otsuse kohaselt ei saa Hankija pidada Vaidlustajat usaldusväärseks hankelepingu täitjaks. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija pole jätnud Otsuse põhjendamiskohustust selles osas täitmata.

Lepingu 2 esemeks oli Räägu tänava (Mustamäe tee -Käo tn) veetorustike rekonstrueerimise projekteerimine („Projekteerimise töövõtuleping (eritingimused)“ p-i 1.7.1. järgi *Töö peab olema nõuetekohaselt ja lõplikult teostatud ja üleantud-vastuvõetud, sh ehitusluba väljastatud hiljemalt 13.10.2025.a.)*

Riigihanke tulemusena sõlmitava hankelepingu esemeks on Räägu tänava (Mustamäe tee - Käo tn) veetorustike rekonstrueerimise projekteerimine („Projekteerimise töövõtuleping (eritingimused)“ p-i 1.7.1. järgi *Töö peab olema nõuetekohaselt ja lõplikult teostatud ja üleantud-vastuvõetud, sh ehitusluba väljastatud hiljemalt 03.12.2026.a.)*

Seega pole tegemist sarnaste esemetega, vaid täpselt samade esemetega, sama projekteerimistööga.

Vaidlustaja, kellega sõlmitud Leping 2 erakorraliselt Hankija poolt üles öeldi ja leppetrahvi

kohaldati, soovib uuesti sõlmida Riigihanke tulemusel hankelepingut Hankijaga ja teostada täpselt sama tööd. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankijal võis tekkida kahtlus kas Vaidlustaja saab Riigihanke tulemusena hankelepingu täitmisega tähtaegselt hakkama, kui ta 18.12.2024–13.10.2025 ei suutnud sama tööd tähtaegselt valmis teha. Seega on Lepingu 2 rikkumine otseselt seostatav Riigihankega. Vaidlust ei saa olla selles, et Riigihanke tulemusena sõlmitava hankelepingu täitmise tähtaeg (eriti arvestades seda, et seda tööd tellitakse juba teist korda) on Hankijale oluline ja ta ei soovi seetõttu anda Vaidlustajale uut võimalust.

19. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Otsus kõrvaldada Vaidlustaja Riigihankest on kooskõlas RHS § 95 lg 4 p-iga 8 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

20. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)